

საქართველო

№ 24

1917

უ წ ე ა!

ჩინი
რედაქციისთვის
პი. 5.

ვილგელმი (გინდენბურგს) როგორ ატყობ, ახლა კი დროა იეროში დაეიწყოს!

გინდენბურგი. ჯერ კარგათ არ დაეშობილგებულვართ. პატარა მოვიცადოთ.

პატარა ფელეტონი

მოკლე ფხეხვი.

— მამილო, მამილო! შეხედე აი აგერ ტყუილი მოდის! ჩქარა, ჩქარა, თორემ გაივლის.

შემომძახა ფანჯარასთან მიმდგარმა ჩემმა ექვსი წლის ვაჟმა, სანდრომ. მეც წამოვხტი, ფანჯარასთან მივიქერ: მინდოდა გამეგო, თუ რას ეძახოდა „ტყუილს“ ჩემი ვაჟი, ვინაიდან საჭიროა ჰამამ იცოდეს შვილის შეხედულება ამა თუ იმ საგანზე.

— ბა, სად არის, გენაცვა, ტყუილი?

— აი, აი, ვერა ხედავ?

— ვერაფერს ვერ ვაჩნევ, შენმა გაზრდამ.

— აი, კაცო, აგერ არ მოდის? ვერ ხედავ რა მოკლე ფეხები აქვს?

— მერე რა ვუყოთ, რომ მოკლე ფეხები აქვს? ეს ხომ ჩემი ნაცნობი ექიმია. „ტყუილს“ რა უგავს.

სანდრო გაწითლდა. აშკარა იყო დარცხვა, თავი ჩაღუნა, მაგრამ ისევ მალე გამოერკვა და ღინჯათ წარმოსთქვა.

— მაშ რათა სწერენ წიგნებში, თუ სიმართლე არ არის?

— რასა სწერენ, ბიჭო?

— რასა სწერენ და „ტყუილს მოკლე ფეხები ახსიაო“.

მე აღარ მახსოვს, რამდენი ხანი ვიციან, მაგრამ, როცა გონს მოვედი, ჩემი ვაჟი ტირილისაგან თვლებ დასიებული დამხვდა. ის ერთობ თავმოყვარეა და ვერ აეტანა ჩემი გააფთრებული, თავდალუქვრელი სიცილი. ისეთ უხერხულ მდგომარეობაში ჩავვარდი, როგორშიაც ფედერალისტები „მიწის სოციალიზაციის“ მიღების შემდეგ. უნდა დამემშვიდებია ბავშვი, მაგრამ ამისთვის საჭირო იყო რაიმე თვალსაჩინო მაგალითით ანდაზის ნამდვილი შინაარსის ახსნა-განმარტება.

— აბა რასა სტირი გენაცვა, შენ კი არა, პროფესორები სცდებიან. რა ვუყოთ მერე. აი აგიხსნი ახლა და შემდეგ აღარ შეგცდება.

— მე ის მეგონა... მაშ რათა სწერენ! -- წაიბუზღუნა სანდრომ და შემირიგდა.

— სიმართლე თუ გინდა შენ არც თუ დიდი შეცდომა მოგსვლია. ის ექიმი მართლაც რომ განხორციელებული ტყუილია, კანონათა აქვს შემოღებული ათ სიტყვაში ცხრა და ზოგჯერ მეტი ტყუილიც გამოუჩიოს. მაგრამ ანდაზა ასე მაინც არ უნდა გავიგოთ.

— მაშ როგორ?

— აი როგორ. ყველა მატყუარა კაცს კი არა აქვს მოკლე ფეხები, ზოგჯერ გრძელ ფეხებიანიც საშინლათ სტყუიან. საქმე ის არის, რომ თითონ ტყუილსა აქვს მოკლე ფეხები.

— აკი მოკლე ფეხები ჰქონდა იმასაც...

— ეგ სულ სხვაა. ის კაცია. მე კი გეუბნები ტყუილის შესახებ. ტყუილი სულ სხვა ცნებაა.

— რა არის?

— რა არის და კაცი არ არის, სხვა შემეცნება...

— რა არის შემეცნება?

— შემეცნება სხვა არის და კაცი კი სხვა.

— კაცი არ არის შემეცნება?

— კაციც ერთგვარი შემეცნება არის, მაგრამ კაცს ნამდვილი ფეხები აქვს, ტყუილს კი არა.

— მაშ რათა სწერენ, აქვსო?

— ოჰ ღმერთო ჩემო! აქვს მოკლე ფეხები, მაგრამ ნამდვილი ფეხები არა აქვს.

— მოკლე ხომ მაინც აქვს!

— არა, შვილო, შენ ვერ გაიგე. უმჯობესია მაგალითს მივმართოთ. აი ავიღოთ ეს გაზეთი. ამ გაზეთს „სახალხო ფურცელი“ ჰქვია. შიგ მარტო ფედერალისტები სწერენ. მათ ტყუილები უყვართ.

— მაშ მოკლე ფეხები ექნებათ.

— მხოლოდ ზოგიერთს. სხვები კი წვრილსა და მალალ დონკიხოტურ ფეხებზე დგანან.

— როგორ ფეხებზე?

— დონკიხოტურ ფეხებზე.

— დობტურები არიან?

— არა, შვილო, ნუ გააჭირე საქმე. დონკიხოტი კაცი იყო. ჰო, აი ამ ფედერალისტების გაზეთში აი რასა სწერს ერთი გაფედერალისტებული სოციალ-დემოკრატი...

— გაროგორებული?

— გაფედერალისტებული.

- რისთვის გაფედერალისტდა?
- იმიტომ, რომ ტყუილების წერა უყვარდა და არ დაანებეს. ახლა კი თავისუფლათ შეუძლია ფედერალისტებთან ტყუილები სწეროს, მაგრამ ტყუილს მოკლე ფეხები აქვს და შეუტყობენ.
- ვინ შეუტყობს?
- აი ჩვენ შევეტყობთ.
- ჩვენ რომ არ ვიცნობთ?
- ვის არ ვიცნობთ?
- ვისა და იმას... გაფედერალისტებულს...
- ბიჭო, როგორ ვერ გაიგე. იმას კი არა აქვს მოკლე ფეხები, არამედ მის მიერ დაწერილ ტყუილს. აბა უყურე. აი აქა სწერია:

„სოციალ-დემოკრატია პირდება გლახობას, რომ უნდა ჩემოვერთვის სამონასტრო, საეკლესიო, საუფლისწულო, დიდმესაკუთრეთა მიწები და გადაეცეს თვითმმართველობებს. შემდეგ რამდენიც მოგებრძინათ იმდენი მოხანით თქვენ მიერ დაწესებულ მცირე იჯარით“-ო.

ახლა აი აქედან აქამდე არის სულ სამი გოჯია. ხომ მოკლეა?

- კია მოკლე.
- თუ მოკლეა აი აქა სწერია:

„ამ მიწაში კაპიტალისტს შეუძლია მეტი იჯარის მიცემა, ვიდრე რომელიმე გლახს, ამიტომ მიწაც კაპიტალისტს ერგება, გლახი კი ისევ ძველ მდგომარეობაში რჩება“.

- მოკლე ფეხები სადაა?
- როგორ თუ სადაა? აი ეს გაფედერალისტებული სოციალ-დემოკრეტი იქა სწერს: „მის მიერ დაწესებულ მცირე იჯარას მისცემს გლახიო“ და სამი გოჯის შემდეგ კი სწერს: „კაპიტალისტი მეტი იჯარას მისცემსო“. ამგვარათ ტყუილმა თავი ვერ დამალა და სამი გოჯის შემდეგ გამოხტა, რადგანაც მას მოკლე ფეხები აქვს.

- მერე სად ნახე ფეხები?
- ფეხებს ჩვენ იმ მანძილს ვეძახით, რომელიც ტყუილის თქმიდან მის გამოაშკარავებამდე გაივლის.
- თუ გაივლის მაშ ფეხები ჰქონია.
- გაივლის დრო და არა ტყუილი. თუ გლეხები მცირე იჯარის ფულს დააწესებენ, კაპიტალის-

ტი როგორ მისცემს მეტს? მაშასადამე ტყუილს მოკლე ფეხები აქვს და ვერ დაიმალება.

- იმ კაცსაც ხომ ჰქონდა მოკლე ფეხები...
- ეეჰ! შენ კიდევ შენსას ჩააცვიდი. ის კაცი იყო და მე კი ტყუილის შესახებ გეოლაპარაკები.
- ა?

ზორიელი.

X რ ე ლ ი ა მ ბ ე ბ ი .

პ. ლეონტი-ალიში.

ქიზიყში სტუმრობის დროს ერთ ნადიმზე შემოვალამდა. ღამის გასათევ ბინამდე ხუთიოდ ვერსი ტალახიანი გზა გვქონდა გასავლელი. ჩემი მეგობარი დაქინებით მოითხოვდა ქეიფის შეწყვეტას და წასვლას. იმან ასე დაასაბუთა თავისი მოსაზრება:

— ჯერ კიდევ ცოტა სინათლეა, დროზე წავიდეთ თორემ ტალახიანი გზა და გავისვრებითო. უკანასკნელმა სიტყვამ საერთო ჩუმი სიცილი გამოიწვია. ჩვენ ვერ გავგეგო მიზეზი სიცილისა, ვიდრე ერთმა იქაურმა მეგობარმა არ განგვიმარტა ადგილობრივი მნიშვნელობა ზემო აღნიშნული ბოლო სიტყვისა.

აი ახლაც. „თეატრი და ცხოვრება“-ს უკანასკნელ მე-23 ნოშერში მოთავსებულია „უკანასკნელი შაირი“ მგოსანი ვეფხო ფშაველასი, სადაც ის სხვათა შორის უსაყვედურებს უშადურ სატრფოს და სწერს:

„არ გინდოდა რომ მიგელო და შენდამი შენაწირზე უარი სთქვი ურცხვად და თან ასწითლდი და აიძობიყე. მე მსწრაფლ ფიქრი ამიღელდა, ფიქრს სხვა ფიქრი მოემატა და ავეკითი... და შენ გკითხავ მიპასუხე, რისთვის, რათა?“

ძნელი სათქმელია, თუ რითი უპასუხებს ურცხვი სატრფო აღლევებულ მგოსანს, მაგრამ ჩვენის აზრით მიზეზი „აქეთებისა“ უბრალო პრაოცინკალიზშია.

ნ ე ბ ა რ თ ვ ა .

1917

გაზეთ „სახალხო ფურცელში“ ასეთი ცნობა სწერია:

„**მბ. ნინოშვილის (ინგოროყვას) ძეგლი.** ქ. ოზურგეთმა ნებართვა სთხოვა ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტის წევრს ქ. აბაშიძეს მწერლისთვის დამზადებული ძეგლის დადგომისა. კომისარმა აბაშიძემ უკვე დართო ნება.

არც ერთი დიადი საქმე უმსხვერპლოთ არ კეთდება. აქ კი თითქო მხოლოდ თხოვნა და კომისარმა უკვე ნება მისცა ეგნატეს ძეგლის დადგომისა. „ეშმაკის მათრახის“ ქრონიკორი სულ სხვაგვარათ ასწერს ამ ცნობას.

„როდესაც კომისარმა კიტა აბაშიძემ შეიტყო ეგნატე ნინოშვილისთვის ძეგლის დადგომის განზრახვის ამბავი, მყისვე იკითხა:

— ვინ იყო კაცი იგი და რომელი პარტიისა შემაჯავლი?

მას უთხრეს, რომ ნინოშვილი მწერალია მეოთხმოცდაათე წლებისაო, მან მოითხოვა ორივე ტომი თავისი კრიტიკული ეტიუდებისა: თვალი აავლო-ჩაავლო მუნ აღნუსხულ მწერალთა სიას.

— არა ჰყოფილა საქართველოში მწერალი ასეთი, რამეთუ არა სწერია სახელი მის ჩემთა ორ ტომთა შინა.

კვალად იყო მოხსენება შესახებ მწერლისა მის, რომ იგი ეკუთვნოდა მესამე დასსა და ამიტომ არა ღირს იყო მოთავსებათ მწერალთა მათ შორის, რომელთა მფარველობდის კალთა კრიტიკოსისა კიტისა.

და სთქვა კრიტიკოს კომისარმან პასუხად ამისა:

— რაოდენ ლექს ჰქმნა მგოსანმა მან, ნინოშვილად წოდებულმან?

და მიუგეს მას:

— არცა ერთი თავადო, რამეთუ ვაჟი იგი არა იყო შობილი მგოსნად.

— მაშ რისთვის აღევოს მას ძეგლი ოდეს მგოსანნი ჩვენნი უძეგლოდა ვლიან?

ოდეს გ ნუმარტეს მას ხასიათი მწერლობისა ეგნატესი, ჩაეჭკრა კომისარი იგი და შემდგომად ეუმილისა დიდისა ლაღად ჰყო:

— მიეცეს ნება ძეგლსა მისსა დადგომისა“. აი, ამხანაგებო, როგორ ყოფილა ნამდვილი ვითარება საქმისა, თუ ესეც და „სახალხო ფურცლის“ ცნობაც ორივე მოქორილი არაა. ვინ არ იცის, რომ რეპორტიორები ხშირათ უკეთებენ სახელს მათ კეთილისმყოფელებს!

„ავტონომია“ თუ „თვითმართველობა“.

მე არასოდეს არ ვყოფილვარ ზედმეტად სასტიკი, მაგრამ ამ ბოლო ხანებში პირტაპირ გულჩვილობის სენმა შემიპყრო. მართალია ქართული ანდაზა ამბობს: „ღმერთმა ერთი რათ აცხოვნოს, თუ მეორე არ წასწყმიდოსო“, მაგრამ ხომ ყველაფერს თავისი ზომა უნდა ჰქონდეს. არ შეიძლება მაგალითად სულ მუდამ ერთი „სწყმიდოს“ და მეორე კი „აცხოვნოს“. ამას მე ჩვენებურ ფედერალისტებზე ვამბობ.

გული სევდითა და თვალი ცრემლით მეცება, როცა მათი ხანმოკლე ისტორიის უკულმართობას თვალიწინ დავისურათხატებ ხოლმე. განა შეიძლება რამოდენიმე ათეული წლის არსებობის დროს პარტიას ერთი ბედნიერი დღე არ ენახოს და ერთი სასარგებლო საქმე არ გაეკეთებინოს? ასე უმადურათ მოეკიდა ბედი ამ ბედშივე ხალხს.

მთელი ოცი წლის განმავლობაში ამტკიცებდენ, რომ სოციალ-დემოკრატებს სამშობლო არ უყვართ, ის მხოლოდ ჩვენ გვიყვარსო. ამას მცირეოდენი გასავალი ქე ჰქონდა იმ დროს, როცა სიტყვა სიტყვათ რჩებოდა, მაგრამ როგორც სიტყვა საქმეზე მიდგა,

დამალვა შეუძლებელია.

და მართლაც გამოირკვა, რომ სოციალ-დემოკრატებს სამშობლო ჰყვარებიათ ქართულათ—თვითმართველურათ, ხოლო ფედერალისტებს ბერძნულათ—ავტონომიურათ (ანუ ავტონატიურათ). მთელი ოცი წელიწადი მათი პროგრამის ქვაკუთხედს სიტყვა „ავტონომია“ შეადგენდა და ახლა ასე მოულოდნელათ ეგ სიტყვაც ფეხქვეშ გამოაცალეს.

აი ამან გამოიწვია კამათი „სიტყვის“ შესახებ, ვინაიდან ფედერალისტების არსებობა მხოლოდ

სიტყვაზე იყო დამყარებული და არა საქმეზე. ამიტომ ვის არ აუჩუყებს გრძნობას აი ასეთი გულის სიღრმიდან ამოხეთქილი სიტყვები „სახალხო ფურცლისა“, რომლითაც მან მიმართა სოციალ-დემოკრატებს (№ 879):

„პოლიტიკურ პარტიას არ შეშვენის სიტყვების შიში და მათ წინაშე ძრწოლა!“

ჩვენც გათხოვთ სოციალ დემოკრატებო! იწამეთ ღმერთი, იხმარეთ სიტყვა „ავტონომია“ და იქსენით ეს ბედშაეი ხალხი სრული განადგურებისაგან“.

სამართებელი.

წერილის ნაგლეჯები

(ნაგრიშაშვილისებური)

1. შესხმა.

შენ ხარ ჩემი ტრფობის ბუღიკი,
კანდიტერში გამომცხვარი;
შენ პური ხარ, თეთრი პური
ღრუბელა და ლოყა-მწვარი;
შენ ერბო ხარ, გრძნობის ერბო,
ენების ცვიცხლით გადამდნარი;
შენ თაფლი ხარ საოცნებო,
ხან ტკბილი და ხან კი მწვარი.
შენ ყველი ხარ, ქყნითი ყველი,
სახე სველი და მწვიმარი;
შენ კრიპუქის შაქარი ხარ
სიტკბოებით მომღიმარი;
შენ ღვინო ხარ, ლალის წყარო
ტიკტორიდან მომღინარა;
შენ ხარ ქორფა კართოფილი
ხან უმი და ხან შემწვარი...

შენ ხარ საბჭო, სულის საბჭო
ხან წყნარი და ხან მღელვარი;
შენ ხარ გულის კომიტეტი
და გონების კომისარი...

შენ ხარ ჩემი ბაიარალი
და წითელი ფარჩის დროშა

კისერს მოვსტებ, თუ რომ ვინმემ
შენზე ცუდი წამოროშა...

2. მოუსვენრობა.

მაისის მზევ, საოცნებოვ,
ინდოეთის მარგალიტო.
ვერ ვისვენებ, რაც რომ გახდი
ჩემი გულის ინკოგნიტო.
მე შენს შესხმა შემკობაში
ლამის ენა წავიკვნიტო,
ოჰ, მაკმარე შენს გიჟს ტანჯვა
აღისფერო ჩემო გვრიტო!
მე უშენოთ მზეს ვერ ვნახავ,
ვერ ვიხილავ ღამე მთვარეს;
მე უშენოთ ფებს წავიმტრევე
თუ წავედი უცხო მხარეს;
მე უშენოთ წყალს ვერ დავლევ,
პირში ლუქმას ვერ ჩავიდებ;
მე უშენოთ დაქრილ გულზე
მკურნავ წამალს ვერ დავიდებ...

ჰა ხომ ხედავ, სულის ღმერთო,
რა რიგ ვსტირი, რა რიგ ვკივი,
თავს წავიხჩობ, თუ არ გახდი
ჩემი გულის კალექტივი!

3. ლოდინი და იჩვი.

ორი ღღეა, ჩემო მწველო,
შენგან წერილს ველოდები;
ორი ღღეა გულზე მაწვეს
შავი სევდის ქვა-ლოდები...
აღარ ვიცი ვის მივარდე,
ჯავრი ვისზე ამოვიღო;
ლამის არის ყველას ვცემო
ყველა ტყავში ამოვიღო!..
გვედრები, რომ პასუხი
გამოგზავნო ჩქარა, ჩქარა,
თორემ ვფიცავ ამ ლოდინში
გავხდი გიჟი მეტიჩარა!..
...მაგრამ იქნებ შენი გული
საიდუმლოთ ღიპლომატობს,
ორმოს მითხრის ზურგის უკან,
თითელბაზობს და მლაღატობს?!

იქნებ შენი ცელქი თვალი
წამწამს აწ სხვას უკაჟუნებს,
და შოლტივით ბროლის თითო
სულ სხვა კარებს უკაჟუნებს!.

არა, არა! გთხოვ მომწერო:
რომ არ არის ეს მართალი,
თორემ იქემა დაღრნა გული
და დამივსო ორივე თვალი!

4. სასოწარკვეთილი ლოდინი.

მე არ ძაღმიძს მეტი მოცდა,
მე არ ძაღმიძს მეტი თმენა!
ტანჯვის ჰინკებს გაუმართავს
ამ ჩემს გულში ცეკვა-ღებნა!
სევდამ გული დამიცხრილა,
კრემლმა სახე დამიღარა
და ლოდინმა გულ საკლავმა
ტვინში ნემსი გამიყარა!..

წამი ჩემთვის მთელი დღეა
და დღე-ღამე საუკუნე!
რომელ ხეზე ჩამოვებჩო
თუ იმედი გამიმტყუნე!..

5. ვედრება

ჩემო გრძობის კომიტეტო,
და გონების კომისარო,
კრემლის ნახევით გვედრებო
შემიბრალო, შემიყვარო!..

პოლბიჰენტა.

ო ბ ი ვ ა ტ ე ლ ი

(ზოოლოგის სახელმძღვანელო წიგნიდან).

ობივატელი ძალიან გავრცელებული, ადამიანის
მსგავსი ცხოველია. ცხოვრობს ადამიანთა შორის
და გარეგნობით მისგან ვერც გარჩევთ.

სამაგიეროთ ობივატელს ადვილათ გააჩვენებ
ნამდვილ ადამიანისაგან შინაგანი თვისების მიხედვით.

სული ობივატელს პაწია აქვს, მოყვიითალო,
ნაცრისფერი, ლორწოიანი და უსახო.

ქკუა პაწაწკინტელა, მღვრიე ფხვიერი. სის-
ხლი წყალწყალა-არც ცივი და არც თფილი.

ობივატელი იკვებება ყურმოკრული ამბებით:
სჯერა ყოველივე, რასაც „ამბობენ“, „გაღმოგვცე-
მენ“, „მოგვითხრობენ“.

— გაიგონეთ—ამბობენ, რომ სამხედრო მი-
ნისტრს ბრძანება გაუცია კერენსკი დაატუსაღეთო?

ობივატელი სდგას ერთ წუთს გაშტერებული
თვალებით და მოწყვეტით მირბის ახალი ამბის გა-
დასაცემათ.

— მოითმინეთ, მე შემცდა, კერენსკიმ დაატ-
ყვევა სამხედრო მინისტრი.

— სულ ერთია. გმადლობთ. გავიქცევი და
ცოლს ვახარებ, მდგმურსაც! როგორ გაუკვირდებათ!

ობივატელს რომ ჩუმათ ყურში ჩასჩურჩულოთ:

— წუხელის, ღამით ვიღგელში დაუნახავთ
ჰაერობლანში და თან ასი ყუმბარა ჰქონდაო.

ობივატელი გაფითრდება, მუცელს აიტკენს და
ორ სამ დღეს დიეტაზე გადავა.

რწმენა ობივატელს არ გააჩნია, იმის ქკუა
რწმენას ვერ იტევს, ვერ იგუებს.

დღეს ის თამამათ უდგია გვერდში დემონსტრან-
ტებს და ხმა მალა მღერის—„ზურგი ვაქციოთ
ძველ ადათ წესებს“ და ხვალ პურის მყიდველთა
კუღში სდგას და მქერმეტყველობს ამნაირათ:

„უნდა მოგახსენოთ, რომ წინათ ამაზე უარესი
არ ყოფილა ჩვენი მდგომარეობა, თითქმის უკეთე-
სიც იყო“. ერთი კვირის შემდეგ შეიძლება ხული-
განებსაც მიეკედლოს, მარა ერთი დაცაცხანება საკ-
მაოა, რომ სორო მონახოს!

ობივატელი ჯოგიდან გამოყვანილ ხარს ჩამოჰ-
გავს: თუ მარტო დარჩა—იბნევა, შიში იპყრობს,
არ იცის სად შეაფაროს თავი და უგზო უკვლოთ
დაეხეტება. ხალხში ის გულადობს, ხმაურობს, ლა-
პარაკობს, ხელებს იქნევს, ერთი სიტყვით სდღი-
ლობს სხვებს ემსგავსოს.

ობივატელი სწრაფათ მრავლდება სიბნელოში,
სინათლეში და თავისუფლების დროს მქლევდება,
ჰქრება. სიკვდილის შემდეგ ობივატელი ცაში არ
მიდის, ვინაიდან მისთვის ადგილი არც ჯოჯოხეთშია
და არც სამოთხეში.

ობივატელის გვარი მიწის გასაპოხიერებლათაც
არ ვარგა: მხოლოთ მავნე ბალახს აღმოაცენებს.

თარგმანი: ა. რემანისა.

უკრაინა

უკრაინა, — ეგ ფედერალისტების „სოციალიზმია“.

1906 წელში მეგრელებს დასცინოდნენ: როცა დამსჯელი რაზმი მოვიდა და ხალხს ჰკითხა: „რა გინდათ, რასა თხოულობთო“, მეგრელებმა მიუგეს:

— ჩვენ ის გვინდა, რასაც გურულები თხოულობენო.

— ძალიან კარგი, გურულებს უკვე მისცეს რასაც თხოულობდნენ და ახლა თქვენც მიირთვიეთო და დაუშინეს მათრახები.

ფედერალისტებიც „იმას თხოულობენ, რასაც უკრაინელები“.

უკრაინას უნდა ავტონომია, ფედერალისტებიც ითხოვენ ავტონომიას.

უკრაინელებს უნდათ ფედერაცია, ფედერალისტებიც ხომ ამისი მთხოვნელები არიან.

უკრაინა აღგენს უკრაინულ დივიზიებს, ფედერალისტებსაც უნდათ ქართული რაზმები.

საქმე მხოლოდ იმაშია, რომ უკრაინელებს ყოველივე ეს დღესვე სურთ, ხოლო ფედერალისტები ახლავ არ ებოტინებიან და დამფუძნებელ კრებას უცდიან.

როდესაც აკაკი ჩხენკელმა სიტყვა: ჩვენ უნდა ვებრძოლოთ უკრაინელების ასეთ შეხედულებას, ვინაიდან დღესვე იმის განხორციელება, რასაც უკრაინა ეტრფის რევოლიუციონურ ძალთა გათიშვას და დასუსტებას გამოიწვევს, ფედერალისტები ყალბზე შესდგნენ, ვინაიდან ამ სიტყვებში თავისი „სოციალიზმის“ შეურაცყოფა დაინახეს და „სახალხო ფურცლის“ მე 880 ნომრის მოწინავე ამ საფუძველზე ააგეს:

აი ამ მოწინავეში სწერია:

„აკაკი ჩხენკელი იმდენათ გაუღენთილი. მენშევიკური ცენტრალისტური სულით, რომელიც ს. დემოკრატამ დაიმკვიდრა ძველი თვითმპყრობელობისაგან, რომ გაცხარებულ პროტესტს უთვლის უკრაინელებს: როგორ გაბედეთ ავტონომიის და ფედერაციის ხსენება, ეს ხომ ცენტრალიზმის დარღვევაა და ომსაც ემუქრება“.

ვიცი თქვენ არ დაიჯერებთ ამას და იტყვიოთ: „შეიძლება კაცი ცენტრალიზმით გაიჟღინთო“. მაგრამ რედაქცია როგორ შეიძლება ისე გაიჟღინთოს სისულელით, რომ ასეთი რამ დასწეროს“.

მე ამას „სიყვარულით“ ვხსნი. ფედერალისტებს ისე უყვართ თავისი სოციალიზმი — უკრაინა, რომ საკმარისია იგი სხვამ ახსენოს, რომ ხასიათი წაუხდეთ.

შეყვარებული ქართველი ყოველთვის „ბრმაა“, მაგრამ ზოგიერთ შემთხვევებში თურმე „სულელიც“ შეიძლება იყოს.

უკრაინა იმათი სოციალიზმია.

ისტორიკოსი.

გ ა მ ო ც ა ნ ა

(ზედა — რგანისათვის)

ერთი რამა სულიერი მარგანეცში მძრომელია, გაიძვერა და მყველფელი გლეხთა სისხლის მწოველია.

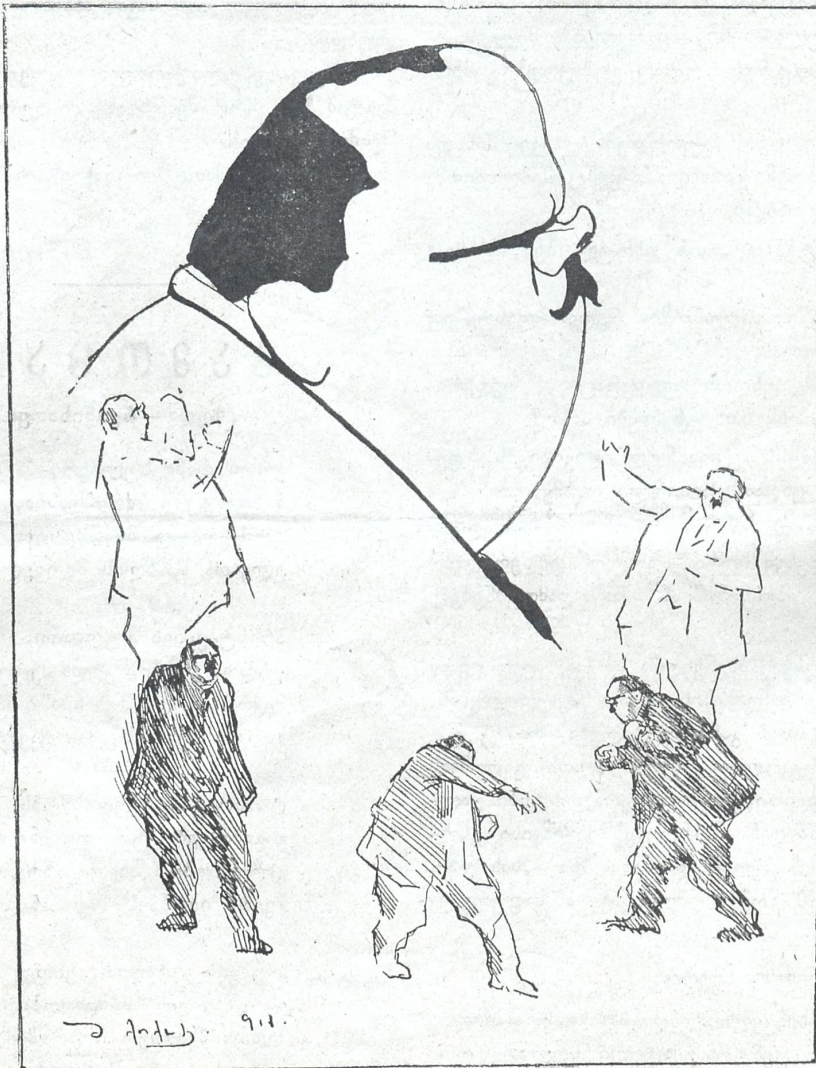
პრისტავების მეგობარი, უნდო, ჩარჩი, კუდა მელა, მექრთამე და მუხანათი, აგრეც იცნობს იმას ყველა.

ლაპარაკით პატიოსნობს, გაგაბრუებს ტკბილი ენით, გარეგნობით ახალ-გაზრდობს წვეკრს იღებავს შავი ენით.

თუ ვერ მიხვდით, კიდევ გეტყვიოთ ის „ზაოდის“-ს მფლობელია მიდით ჰკითხეთ ბუხრაშვილებს იქ არს ბევრი მთხრობელია.

მცნობელი.

დეპუტატი აკაკი ჩხენკელი.

ნახატი შ. ჭიჭილაძისა

აკაკი ჩხენკელი. შარვი და პოზები სხვა და სხვა სიტყვების დროს.

ემშაკი პროვინციაში.

მ უ რ ლ უ ლ ი.

სიმშვენიერე ქოროხის ხეობისა კალმით არ აიწერება და სხვა რამ იარაღი მე არ გამაჩნია.

„ბუმბერაზი, მწვანით შემოსილი ზთები და მათ შორის ვიწრო ზოლი ანკარა მქუხარე მდინარეებისა“.

ეს მხოლოდ უბრალო სიტყვებია და სხვა არაფერი.

აკაკი ჩხენკელი აქეთ ხშირად ყოფილა, ვინაიდან აქარა მისი რაიონია, მაგრამ დროთა ვითარებაც თავის ბეჭედს ასვამს ბუნებას და ის, რაც გუშინ, რეაქციის დროს, ცივი სიმშვენიერით იყო შემოსილი დღეს უფრო გულთბილი და მიმზიდველია.

მე გამაოცა „შიშველ ბუხართა“ სიმრავლემ და როცა გავიგე მათი განტიტვლების მიზეზი, გულში ჩვენი მხედრობისადმი ტკბილი გრძობა აღმეძრა.

თითონ მურღული საუცხოვო ლამაზ ალაგას არის გაშენებული, მდინარე მურღულის პირათ. ეს ქარხანა სპილენძის მადნებს ამუშავებს. რა კეთილი ხალხია ეს ინგლისელები! სწორეთ ენა ვერ ასწერს, რამდენი რა არ მოუწყვიათ, რამდენი სახლები და მანქანები დაუდგამთ, რამდენი გზები და ხიდები დაუკეთებიათ, რამდენი ფანრები აუწყვიათ და რამდენ ჩვენებურ მუშას ამუშავებენ. თითონ კი რა ყველა ამის სამაგიეროთ? მხოლოდ რაღაც სპილენძის ნაქრები რამდენიმე ათას ფუთობით.

ჩემზე განსაკუთრებული შთაბეჭდილება ამ უზარმაზირი ქარხნის დირექტორმა მოახდინა. ის ქეშპარიტი ინგლისელია: ღინჯი, თავაზიანი, აუღელვებელი, ხმელი და მაღალი. ის ლაპარაკობს თი-აქმის ყველა ევროპიულსა და ადგილობრივ ენებზე, გარდა ფრანგულისა, ნემეცურისა, იტალიანურისა, რუსულისა, თათრულისა, პოლონურისა, ქართულისა, მეგრულისა, სომხურისა და აფხაზურისა.

მაშინ როდესაც აკაკი ჩხენკელი ქარხნის მუშათა წრეში აღვზნებულ სიტყვებს ამბობდა თანამედროვე რევოლიუციონური მომენტის შესახებ, მე პატივცემული დირექტორის ხელმძღვანელობით ვათვალისწინებდი ქარხანას, რისთვისაც ამ შორე

მანძლიდან ვუძღვნი მას გულწრფელ მადლობას ინგლისურ ენაზე.

უკვე ღამის ბნდი ჩამოწვა მურღულის ხეობაში, როცა მე (და ჩემთან ერთად აკაკი ჩხენკელი) გამოვეთხოვე ქარხნის მუშებს. მათ უნდოდათ ჩემთვის სიტყვით მოემართათ, მაგრამ დაავიწყდათ და ვინაიდან დაყოვნება აღარ შეიძლებოდა გამოვემგზავრეთ ბათუმისაკენ.

უკანასკნელი დღე ბათუმში.

უკანასკნელი დღე ბათუმში ყოფნისა ასე გავინაწილეთ: მე უნდა წავთრეულიყავ საღარბაზოდ თანამშრომლებსა ჩემ მეგობრებთან, ხოლო აკაკი ჩხენკელი წაბრძანებულიყო ჯერ აქარელთა კრებაზე, შემდეგ მუშათა დემუტატების საბჭოს კრებაზე; იქიდან საღარბაზოდ დემუტატების საბჭოში გადაეარა, ხოლო ამის შემდეგ დასწრებოდა პარტიულ თანამოაზრეთა კრებას.

პირველ ყოვლისა მე აღექსანდრე ბლიკვაძე

მოვინახულე. მთელ საჯოჯოხეთოს ეგონა, რომ ის უკვე განესვენაო. სრული სიცრუეა. ასე ჯანსაღად და მხიარულად ის მე ჯერ არ მინახავს. ის იაფანში იწვა პირაღმა და თავზე გაზეთი „სახალხო უურცელი“ ეფინა ბუზებისაგან თავის დასაფარავათ. ეს ახალი დანიშნულებაა ამ გაზეთისა და მისი აღმოჩენა ჩვენს თანამშრომელს ეკუთვნის. მე მყისვე ავხადე კაზეთი და ფრთხილად გამოვადვიე ამხანაგი.

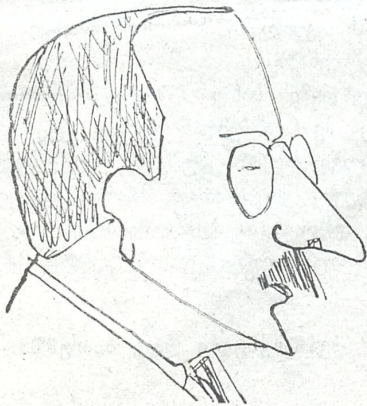
ხანგრძლივი მუსაიფის შემდეგ გამოირკვა, როგორ ა. ბლიკვაძე მხოლოდ ძალებს იკრებს, „ეშმაკის მათრახის“ ფურცლებზე გამოსალაშქრებლათ, რასაც გულის ფანქალით უნდა მოელოდეს ყოველი მკითხველი. როდის იქნება ეს მეორეთ მოსვლა, არავინ არ იცის ისევე, როგორც არავინ იცის როდის იქნება დამფუძნებელი კრება რუსეთისა.

ამ იმედით დავბრუნდი მე ალ. ბლიკვაძის სადგომიდან და ჩემს სიხარულს კვალად სიხარული მივმატა, როდესაც გზათ გადავეყარე ძვირფას ამხანაგსა და მეგობარს გრიგოლ სოლოროვს. მე მის შეხვედრას მოუთმენლად მოველოდი, ვინაიდან ქალაქის საქმეებში ერთობ გარკვეულია და ესეც არ

ბედმა გამოიღია. თვითმართველობის დარბაზში აჭარელთა კრება ჯერ კიდევ არ გათავებულიყო. აუარებელი ხალხი გულმოდგინეთ უსმენდა აკაკი ჩხენკელს.

აი კრების თავმჯდომარე, იგივე თავი ბათუმის ქალაქისა, პატივცემული ეფ. კრინიციკი.

იყოს იგი ხელმძღვანელობს ბათუმის ერთადერთ გაზეთს. ხანგრძლივი მუსაიფის შემდეგ მივალწიეთ ქალაქის სამმართველოს, სადაც შევუღლებოდა მეორე ჩემი მეგობარი და სიყრმის თანამგზავრი ამხანაგი ნაყო აღნიაშვილი.

იქვე შორი ახლოს ზის ცნობილი საზოგადო

მოღვაწე, ბათუმის საქველმოქმედო საზოგადოების გამგეობის წევრი ბ-ნი კობახიძე.

აქვე ზის ჩვენი იუმორის მამათ-მთავარი და უწარჩინებულესი წარმომადგენელი საყვარელი მწერალი დავით კლდიაშვილი.

აი იწყებს მშვენიერ სიტყვას ერთი აქარელ თაგანი და მე ვცდილობ ოღნავ მაინც გადმოვსცე მისი სახება ჩვენს მკითხველებს. ლაპარაკობს იგი ხალხის გასაქირზე, უზომო შიმშილობასა და სიღარიბეზე. კრება დიდის გულმოდგინებით უსმენს მას.

აკაკი ჩხენკელი ერთი კრებიდან მეორეზე გარდაიცვალა, მე კი წავედი ჩემი ფეხმოტიხილი მეგობრის სანახავათ. ის სახლში დამიხვდა. უნებლიეთ ვინატრე: ნეტავ ყველა ჩემს მეგობარს ფეხი მოტეხილი ჰქონდეს მეთქი და ეს ნატურა გამოიწვია იმ გარემოებათ, რომ თუმცა რამოდენიმეჯერ მივაკითხე ზოგიერთ მათგანს, მაგრამ ამაოდ, არასოდეს სახლში არ დამიხვდენ.

ასე დამთავრდა უკანასკნელი დღე ჩემი ბათუმში ყოფნისა. მეორე დღით მე უკვე თფილისისკენ მოვქროდი. მატარებელში ხალხი ძლიერ ცოტა იყო. ჩემი აზრით თუ ვისმე ქუთაისიდან თფილისში წამოსვლა უნდა, ის ჯერ ბათუმში უნდა ჩავიდეს, იქ იშოვნოს ადგილი და წამოვიდეს თფილისისაკენ.

(შემდეგი იქნება)

ეშმაკი.

მე უცებ ვიძვრე კარანდაში და ვცდილობ ყველა მათგანი ჩაიხატო ჩემს რვეულში. იმას აღარ მივსდევ ჰგავს, თუ აღარა ჰგავს, ვინაიდან დრო აღარ არის, სადაცაა კრება გათავდება და ხალხი დაიშლება.

ქუთაისი

(მამულიშვილ ქალთა კრებაზე X მიერ წარმოთქმული სიტყვა).

დღემდის, ქალებო, რაც სიზმარშიც ოცნებით ჩვენ ვერ წარმოგვედგინა, შემოგვწყრა ღმერთი, და აჯანყება ჩვენს ტურფა ერსაც წარმოგვლინა. ეს აჯანყება, ქალ-ბატონებო, არ გავს ძველებურს, მამულიშვილურს, და ამისათვის თქვენ მოგიწვიეთ, უშველოთ რამე ამ საშიშარს წყლულს. ხედავთ რუსეთის რევოლუციას ბატონ ბატრონი ქუჩა გაუზნდა? ქართველ ხალხშიაც ნიშნები მოსჩანს, ქუჩა ბძანებლობს, სხვა კი გაუქმდა. და დროზე უნდა მივიღოთ ზომა, არ შემოიქრან ჩვენსა უბანში, თორემ თუ ძალა ხელში ჩაიგდეს

გაგვიქირდება გამოსვლა კარში.
 გახსოვთ კრებაზე, ნეტარ ღროისა,
 რომ შემოჰყარეს „ქუჩის ქალები“?!
 თუ მაშინ შევძლეთ, ეგ მხოლოდ ბრძოლით
 დღესაც ვაჩვენოთ ჩვენი ძალები.
 მე თქვენ, ქალებო, მისთვის მოგმართავთ
 (და გამართლებთ მწამს იმედები),
 რომ ჩვენი ტანჯულ ერის მარადის
 დამცველიც იყავთ და თან დედები.
 სასწაულებით ჩვენი სამშობლო
 არა ერთგზობის გადარჩენილი,
 მტერი უძლევი დაუძლეველი,
 და საქართველო კვლავ აღდგენილია.
 და ჰა ის ძალა, რომელიც მუდამ
 დარაჯათ ედგა ჩვენს ტანჯულ ერსა,
 გჯეროდეთ, აწიც აღარ გასწირავს
 და დაამარცხებს შემოქრილ მტერსა.
 გუშინ დეპეშამ სამწუხაროთა,
 თუმც დამარცხება ერთი გვაგვმა,
 აღარ გვყავს კ—ა ერის დიდება,
 მაგრამ ტყველია ბრძოლის წაგება.
 დამარცხება, ხომ ვაკვეთილა,
 მუდამ წინ ახლავს გამარჯვებასა,
 მაშ ბრძოლა უფრო შეუბოვარი,
 მტრებს აუტირებთ მჯერა დედასა!
 ჩვენ უნდობლობას შეჩვეული ვართ
 და შავი კენჯით გვართობს ქართველი,
 მეთაურობას მაინც ვერ დავსთმობთ,
 ჩვენ უნდა ვიქნეთ ქვეყნის მმართველნი.
 აქ დავათავებ და მოგიწოდებთ
 ამოდრათ მთელი ძალები,
 შეიარაღდით ხმალ კაპარკითა,
 გამოგადგებთ ჩანგალ დანები.
 და ერთ არმიით შეერთებულნი
 ვეცეთ სოციალ-დემოკრატიას,
 წავლევოთ, მოვსპოთ, ნულარ დავინდობთ,
 ერის სასირცხო „ქუჩის პარტიას“.
 თავ დაცვა დღემდის საკმაო იყო,
 აწ საჭიროა თვითონ დავესხათ
 კაბინეტები უნდა დავტოვოთ
 ქუჩა გავხადოთ სისხლით სარეცხათ!..
 მაშ მჯერა, მჯერა ქართველ ქალებო,
 რომ გამართლებთ ჩემს აზრებს ფიქრებს.

და გაათავა... გრძნობაზე მოდის,
 მაგრამ მას კვალად რაღაც აფითრებს!..
 მიმოიხედა არავინ მოსჩანს!
 ყველა წასულა თავიანთ სახლში.
 ქულ მოგლეჯილი, ყვირილ ღრიალით,
 ქალთა სარდალი გამორბის კარში!

სატანა

მორცხვი მოწაფე

და

ურცხვი მასწავლებელი

„ერთ იმერელ ქალს წერა-კითხვას ვასწავლიდი.

— აბა ეს სიტყვა წაიკითხე—ვეუბნები მე.

— ი-ხ-ვი. ამოიკითხა მან მარცვლობით და უცებ შეაერთა კიდევაც და წარმოსთქვა „კვატა“.

— რას ამბობ ქალო! სადა სწერია აქ კვატა? იგი კიდევ კითხულობს და ისევ „კვატა“ გამოუდის. ავენთე, ვაგბრაზდი, მზადა ვარ გავგლიჯო იგი ასეთი უნიკობისათვის...

(სახალხო ფურცელი № 880, ფელეტ. დალაძი).

რამდენათ შეეფერებოდა ფედერალისტების და-
 ლაქს მასწავლებლობა ეს მასწავლებელთა კავშირის
 საბჭოსთვის მიმინდვია გამოსარკვევით. ყოველ შემ-
 თხვევაში ის ჯერ კიდევ ახალგაზღვობისას ერთობ
 მხურვალე, მრისხანე და მგლეჯელი ტემპერამენტის
 პიროვნება ყოფილა. როდესაც იმერლის გოგონამ
 სიტყვით ფედერალისტური „ი-ხ-ვი“ ამოიკითხა და
 სურათზე კი პატარა „კვატა“ დაინახა, ზეპირ გა-
 მოთქმაში სურათს თავისებური სახელი უწოდა.
 მართალია აქ დანაშაულობაც და უნიკობაც განუ-
 ზომელია, მაგრამ პედაგოგიკას თუ მიეხედავთ ამის-
 თვის მასწავლებელი, (თუნდა იგი დალაქიც იყოს)
 არ უნდა აენთოს, გულის სიბრაზეც უნდა დაიკ-
 ხროს და თუ ვინცობაა ეს ვერ შესძლო ბავშვ-
 ბის გაგლეჯაზე ყოველ შემთხვევაში ხელი აიღოს.
 მართლაც წარმოიდგინეთ; ის ანეგლოტი „კვა-

ტას“ შესახებ მე გამიგონია სულ ცოტა ვსთქვათ 300-400 მასწავლებლისაგან; მართალია ყველანი „დალაქები“ არა ყოფილან, მაგრამ მათში ბევრი ერთი ნალბანდი და მეჩექმეც. თითოეული მათგანი ამბობდა, რომ მას შეემთხვა ასეთი ამბავი იმერელ ბავშვთან (განურჩევლათ სქესისა), შეემთხვა არა ერთსა და ორთან. ერთმა მასწავლებელმა მითხრა: მთელ კლასს ვაკითხებდი ერთად და წაკითხვით თუმცა „ი-ხ-ვი“ წაკითხეს, მაგრამ ზეპირათ ყვე, ლამ „კვატა“ დაიძახაო. მე ამას ტყვილათ კი არა ვლაპარაკობ. მე მაშინებს იმისი წარმოდგენა, თუ რა იქნებოდა ყველა მასწავლებელი რომ ჯერ „ან-თებულიყო“, შემდეგ „გაბრაზებულიყო“ და ბოლოს „დაეგლიჯა“ ბავშვები? თუ მთელი იმერეთი არა, ის ნაწილი, სადაც იხვს „კვატას“ ეძახიან მაინც ამოუღებელი იქნებოდა.

აი ასე საშიშია „დალაქი“ მასწავლებლათ. მაგრამ „დალაქი“ არც თუ ფელეტონისტათ ყოფილა დიდი დოვლათი. თუ იმერლის გოგოს მასწავლებლათ ცოტაო. თუ ბევრათ შესაწყნარებელი იყო იგი, ახლა, როცა სოც. დემ. მეთაურებს ჭკუ-ას ასწავლის, თქვენ თითონ წარმოიდგინეთ რა მდგომარეობაში იქნება.

„განა არ იცის დებ. აკაკი ჩხენკელმა, რომ ავტონომია ითარგმნება რუსულად სამოუპრავლენიეთ და ქართულად კი თვითმართველობად! იცის მაგრამ ის ხომ სოციალ-დემოკრატია და ავტონომია კი პრესაში სოც. ფედერალისტებმა შემოიღეს“.

აი ეს ბ-ნი დალაქის ნახელავია და როგორც ხედავთ ჩინებულათ პარსავს. საქმე მხოლოდ იმაშია, რომ ვერ გაიგებს კაცი, თუ რას უსაყვედურებს ავტორი აკაკი ჩხენკელს. თუ მართლაც სიტყვა „ავტონომია“ რომელსაც მსხვერპლათ შეეწირენ ფედერალისტები, ქართულად „თვითმართველობად“ ითარგმნება და თუ სოც. დემოკრატები თვითმართველობას მოითხოვენ, მაშინ მოთხოვნილების შესახებ დავა აღარ შეიძლება. მაშასადამე დავა ყოფილა იმის შესახებ, თუ რომელი ენა სჯობია, იმ-მაროს ქართველმა ხალხმა; მაროს ქართველმა ხალხმა:

სოციალ-დემოკრატიული ქართული თვითმართველობა, თუ სციალ ფედერალისტური ბერძნული ავტონომია.

ფედერალისტები ყოველთვის უსაყვედურებდნ სოც. დემოკრატებს ქართული ენის აბუჩათ აგდებს, რასაც აშკარად ამტკიცებს აი ეს პატარა მაგალითც.

გაიხედავ სწერია „ავტონომია“ სოც. დემოკრატები კი კითხულობენ „თვითმართველობა“ სწერს ფედერალისტების „დალაქი“ და წარმოიდგინეთ არც „ანთებულა“ არც „გაბრაზებულა“ და არც „გასაგლეჯათ“ მივარდნია მათ.

ესეც კარგე ნიშანია ფედერალისტური განვი-თარებისათვის.

კოლო.

საქუთაისო

(ბ. ფ. პ. პაროლტარიული.)

ათი ათასჯერ რომ უწიროთ ეკლესიაში, ასი ათასჯერ, რომ ულოცოთ სინაგოგაში, ამ ჩვენ თავადებს ვერასოდეს ვერ დააჯერებთ, რომ ბუდობს რამე აზრის მზგავსი იმათ გოგრაში. თავისუფლება განა მისთვის სანატრელია, რომ გრძნობას აყვეთ, არ გავსაზღვროთ მისი თარე-ში?.

თავისუფლებას განა მისთვის მისწვდა ერთი, რომ აზრი წმინდა და გონება ჩაკლათ ყანწებში? თავისუფლება!.. მაგრამ კმარა, მეც საქმე ვნახე, მათ ვინც არ იცის თუ რა არის ადამიანი, მათ ვისაც არ აქვს, დაპკარგვია კაცური სახე, დღეს სახარების კითხვა მათთვის არის გვიანი. მთელი ცხოვრება უსაქმური, და ხეტიალი ბაღის კიდვზე, ბალახვანში, ფერმა, „სლაბოდა“, ეტლს ვერ იპოკნი, რომ გინდოდეს, ოხერ ტიალი, ღვინოც არ არის, იმათვინ კი რომი და „ოტკა.“ თუ რამ გაჩნდათ, მაღლობა ღმერთს, გაუყიდიათ, დღეს ისე დავლენ, მარტო მსუბუქ ჯიბის ამარა, თავიც არა სწუხს, ქვეყნის საქმე ფხვზე ჰკილია ბინისთღის ყველას სახეში ყავს თითო თამარა. მაგრამ რას ვეძებ, საქმე ამით რომ თავდებოდეს და ეს ნიმუში ჩვენი წარსულ საქმე დროისა, მხოლოდ თავისას სჭამდენ, სხვას კი არა ნებობდეს

და არ ხდებოდნენ მისხვერპლი მათი დალალობისა!
 ესლაც ვერ ნახავთ ისეთ ადგილს სამართველოსა
 სადაც არ იყო თითო კაცი ჩასაფრებულნი
 და ვით ობობა უცდის გლეხსა გასამრჯელოსა,
 ააწაპნის და გაუდგება გახარებული.
 მე ჯერ არ ვიცი ვიდრე გასტანს მზგავსი წუთები,
 როს შეჩერდება „ეს ქვეყანა ფეხზე მკიდია“
 მაგრამ ის ხალხი, ვინც დაღეწა რკინის ხუნდები,
 ამათაც მოსპობს!.. კმარა, თმენა ერთობ დიდია.

სატანა.

* *
 *

პეტროგრაღით ცნობა ჰქონდა
 მემკვიდრეთ გლოვის ხმაზედა,
 რომ ოც და შვიდ თებერვალსა,
 ღამის თორმეტ საათზედა,
 მუცელ კუჭის სიგანივრით
 მიღწეული კოტრობამდე
 უეცრად გარდაცვლილა,
 ბიუროკრატ მთავრობაძე.
 ბევრსა გული აუჩუყდა
 ცხარე ცოემლით იბანება,
 მკედრის სული, რომ შეავედრონ,
 ხშირად კრება იმართება,
 პანაშვიდებს მოუხშირეს,
 კუბოც მტკიცე უმზადდება,
 სამარესაც ღრმად უთხრიან,
 თავის ნებით ვერ ადგება.
 ვაიმე, ჩვენო მთავრობაძე!
 შიშს მგვრის შენი ძველი ძაღო,
 რა სიკვდილმა გაგიმეტა,
 ეს დევმირი რამ მოგშალა?
 მთელ რუსეთსა აბრუნებდი,
 გაღესილი გქონდა დანა,
 ესლა როგორ გაგიმეტოთ,
 გიგალობოთ სულთათანა?
 უდოვოთ, რომ დავაობლე,
 ვინ გვეყოლოს მაგიერი,
 ციხეებში ვინ დააღობს,
 მშრომელ ხალხის მებრძოლ მხსნელი,

სიმართლის მთქმელს ვინ შეახოს,
 სასიკვდილოთ ბილწი ხელი,
 წასვლა შენი, აღარ მოსვლა,
 უკან წყალი, წინ მეწყერი.
 მფარველობას ვინ გაგვიწვეს,
 რომ თან მიგყავს პოლიცია,
 ხალხის მებრძოლთ ვინ მოუწყოს,
 ციმბირისკენ ექსკურსია,
 მათრახებით ვინ დააცხროს,
 ვინც გაბედოს სიტყვა „მშოია“
 საპირო აზრს ვინ ამოჩხრეკს,
 დასაბეჭდავ ნაწერშოია.
 სიტყვა ქრთამი გაკოტრდება,
 რომ გიყვარდა შვილსავითს,
 სხვა და სხვა ხალხთ სიყვარულსა,
 მეზობლებს ვინ ჩააგონებს,
 არ იცხოვრონ ძმისავითა,
 ან, ვინ დასწავავს დაბა ქალაქს,
 ვის აქვს გული ქვასავითა.
 მთავრობაძის დიდსა ღვაწლსა,
 ვერ ვინ გაიზიარებსა,
 ვინ დახურავს სასწავლებლებს,
 და სახალხო თეატრებსა,
 გაფიცულ მუშებს ვინ დახვრეტს,
 რომ ერძს ტყვია არ აცდესა,
 აწ, ვინ შესძლებს იმ სიკეთეს,
 რაც შეეძლო მის ბილწ ხელსა.
 სიკვდილმა მთარობაძისამ,
 დიდათ დაგვწვა ყველას გული,
 ის იმედი გვასულდგმულებს,
 შვილი დარჩა მას ერთგული,
 ხულიგან მთავრობაძის ძე
 მამის სჯულზე განათლული,
 მას მამისა სიკოცხლეში
 აშინებდა გაზაფხული.
 დანიშნულ დღეს მემკვიდრენი
 შეკრბებიან კუბოსთანა,
 მემკვიდრეობის აღდგენას,
 ეცდებიან მამისგანა,
 შემთხვევითა ვისარგებლო,
 არ გაუშვათ ხელიდგანა,
 და სამაგიერო მიუზღოთ,
 რაც მის მამამ მოგვიტანა.

ალექსანდრე კვაჭაძე.

„ე რ თ რ ბ ა“

მიიღება ხელის მოწერა 1917 წლისათვის

გაზეთი ღირს როგორც თფილისში, ისე პროვინციაში მთელი წლით 15 მანეთი, ნახევარი წლით 8 მ. საში თვით 4 მან 20 კაპ., ერთი თვით 1 მან. 40 კაპ

გაზეთის ფასი ხელის მომწერლებმა წინდაწინ უნდა გადაიხადონ, წინათ არაფერს გაეგზავნება ფოსტით ხელის მომწერლებმა ფული შემდეგი ადრესით უნდა გამოგზავნონ: Тифлисть, почтовый ящикъ № 199, Власію Малакіевичу Бохоадзе.

თფილისის ხელის მომწერლებმა ფული უნდა შეიტანონ კანტორა „ბანათლვაში“ ოფლას ქუჩა №6.

ყოველ-კვირეული იუმორისტული გაზეთი

ეშმაკის

მიიღება ხელისმოწერა 1917 წლისათვის

ყოველწლიური ფასი:	12 თვით	9 მ.	—
	6 თვით	5 მ.	— კ.
	3 თვით	2 მ.	50 კ.
	1 თვით	—	90 კ.

ეშმაკის მათრახში დაიბეჭდება მ.ხ.ო.ლ.ო.დ. იუმორისტული შინაარსის წერილები, ლექსები, მოთხრობები, ზღაპრები, არაკები, შარადები, გამოცანები, ნაკვეთები და სხვა.

ყოველწლიური და სალიტერატურო მხარეს განაგებს ე.შ.მ.ა.კ.ი., ხელთ გაზეთების სამსახურს კანტორა „გ ა ნ ა თ ლ ვ ა“

რედაქცია სთხოვს როგორც თანამშრომლებს, ისე ხელის მომწერლებს რომ მასალები და ფული ამ ადრესზე: გამოიგზავნონ Тифлисть, С. Р. Таварткиладзе, Ольгинская, 6 поч. ящ. № 96.

სასტიკი სასჯელი.

ულმობელი მამა. შენ კიდევ არ მოიშალე, შე საძაგელო, ხომ? მამ კარგი, აი ახლა დაჯექი და იკითხე აი ეს წიგნი. ბავშვი. აღარ ვიხამ... აღარ...
 მამა. არა, არა, გეყო რაც გითმინე. დაჯექი...